ZELENO OMREŽJE

Pri energijskih sanacijah manjka celovit pristop

V lanskem letu je Slovensko združenje za trajnostno gradnjo – GBC Slovenija začelo izvajati projekt s podporo Eko sklada in Ministrstva za okolje in prostor, ki različne udeležence (projektante, arhitekte, inženirje, izvajalce) izobražuje in povezuje na področju bolj kakovostne izvedbe energijske sanacije stavb. S projektom nadaljujejo tudi letos. Interes je velik, opažajo pa predvsem manjko pri celovitosti pristopa in izvajanja ukrepov energijske sanacije, kakor pravi dr. Iztok Kamenski, predsednik GBC Slovenija in vodja JUB Akademije.

Kakšna znanja posredujete udeležencem in kakšni so njihovi odzivi?

Imamo neverjetno velik odziv upravnikov, arhitektov in ostalih vključenih v izvajanje energijskih ovojev stavb. Posredujemo jim tako teoretična kot praktična znanja o tem, kako pravilno vgraditi toplotno-izolacijski sistem, kako deluje kombinacija različnih materialov na fasadi, o Eko sklad subvencijah idr. Vsi prisotni na seminarjih dobijo certifikat za usposobljenost, ki jim omogoča boljšo pozicijo na trgu. Vsa predavanja so tudi točkovana s kreditnimi točkami Inženirske zbornice Slovenije in Zbornice za arhitekturo in prostor. Kljub temu pa odstotek udeleženih, kjer so zahtevane točke, predstavlja le 20-30 %.

Koliko so izvajalci že ozaveščeni in usposobljeni za učinkovito izvedbo energijskih ovojev stavb?

V slovenskem prostoru je tehnična kultura zelo velika. Se pa podjetja soočajo z veliko fluktuacijo delavcev oziroma pomanjkanjem delavcev. Zato prihaja do pomanjkanja znanja predvsem pri delavcih, ne pri lastnikih. Prav tako izvajalci nimajo točkovalnega sistema za izobraževanje, na podlagi katerega bi bilo izpopolnjevanje obvezno. To je velik manjko. Pri tem je pomembna tudi vloga obrtniško - podjetniške zbornice. Obrtniki so zelo na prepihu, saj jih zakonodaja ne brani toliko kot druge poklice, pa vendar gre za subjekte, ki se ukvarjajo tudi z objekti, vrednimi več kot 250.000 evrov. Slovenski investitorji se še vedno za izvajalca odločajo predvsem na podlagi cene, kar bi se moralo končati. Z Eko skladom se dogovarjamo, da bi pri podeljevanju subvencij upoštevali bistvene zahteve gradbenega zakona, torej trajnostne vidike, kot so trajnostni materiali in dolgotrajnost, življenjsko dobo objekta.

Na katere vidike je potrebno posebej opozoriti?

Problem na izvedbenem nivoju je predvsem pri izvajanju detajlov, kot so okna, vrata, jeklena držala pri klima napravah, stiku z oknom. Posebej opozarjamo na požarne bariere. Na področju novih predpisov požarnih smernic je veliko neznanja. Pri večstanovanjskih objektih se zanemarja projektni pristop pri sanaciji, ki zajema tudi potresno varnost. Ta je zelo zanemarjena. Prav tako požarni elaborat. Vse to je namreč povezano z dodatnimi stroški. Tudi Eko sklad priznava, da je manjko predvsem pri PZI, pri projektih za izvedbo, in nadzoru, torej pri projektantih. Velikokrat gre namreč za kopiranje enih in istih projektov, kjer se ne upošteva kompleksnosti sistemov in njihove povezanosti. Ni celovitega pristopa. Če bomo pri upraviteljih, arhitektih, inženirjih dvignili nivo znanja in jih usmerjali v trende trajnostne gradnje, bo to vplivalo tudi na izvajalce sanacij večstanovanjskih objektov.

V okviru izobraževanj teoretično znanje podkrepite tudi s praktičnimi prikazi. Na kaj morajo biti izvajalci pri tem pozorni in s kakšnimi izzivi se srečujejo pri izvajanju energijskih ovojev stavb? Kakšni so najnovejši trendi pri materialih?

Pri sanaciji ni toliko pomembno, da se uporabljajo novodobni materiali, ampak da se upoštevajo vsi osnovni elementi za maksimalne rezultate. Izpostavil bi pomembnost diagnostike po vgraditvi. Ugotovitve namreč kažejo, da na primer toplotne črpalke ne dosegajo grelnega števila COP, ki bi ga lahko dosegale po tehnični specifikaciji (4,5), ampak samo tretjino (1,4). Potrebna bi bila torej diagnostika ključnih elementov gradbenega zakona, kot so pregled objekta, analiza, sidrni izračuni, možnost vgradnje OVE na streho, zelene

strehe, funkcionalnost objekta z vidika navad uporabnikov, revitalizacija okolice objekta, inovativne rešitve za parkirišča – ta so postala rak rana objekta – infrastruktura za odlaganje odpadkov idr. Potrebna bi bila tudi priprava vrstnega reda ukrepov in finančni načrt za pregled nad tem, kateri ukrepi so finančno izvedljivi in vzdržni. Velikokrat se namreč zgodi, da določeni ukrepi ne prinašajo rezultatov.

Še vedno se uporabljajo materiali, ki so stroškovno najbolj sprejemljivi, to so EPS, kamena volna idr. Pri uporabi materialov moramo biti razumski, da ne gremo samo v eno smer, ampak da uporabljamo resurse, ki so nam na voljo čim bližje. Največji onesnaževalec je namreč transport, zato govorimo tudi o vgrajenem CO_2 v material.

Kako spodbudne so finančne spodbude Eko sklada za izvajalce, koliko jih uporabljajo in koliko je NEPN lahko spodbuda za energijsko prenovo stavb?

Eko sklad je v letu 2019 podelil najvišjo višino subvencij v zgodovini Eko sklada. Zato mislim, da investitorji uporabljajo subvencije, povečali so se tudi krediti. Pri subvencijah smo pri GBC Slovenija veseli, da se je pri večstanovanjskih objektih podeljevanje subvencij vezalo na PZI in nadzor, čeprav smatramo, da bi moral biti PZI celovitejši. Velika izboljšava pri podeljevanju subvencij bi bila, da bi upoštevali kvaliteto, dolgotrajnost in obvezno vzdrževanje. Kaj namreč koristi nov sistem, če ga ne vzdržujemo in zato deluje neučinkovito. Vse ukrepe je treba vezati tudi na stroškovno optimalnost, da se ne izvajajo ukrepi, ki jih ljudje finančno ne zmorejo, ampak da se uravnoteži ukrep in finančni učinek ukrepa. Večje subvencije bi lahko podelili za objekt, kjer se izvede več ukrepov energijske sanacije. NEPN je spodbuden, vendar je treba gledati tudi na stroškovno učinkovitost vseh ukrepov.